

THE STUDY OF THE FACTORS AFFECTING TO
THE MEMBER'S PARTICPATION IN BUSINESS OPERATION
OF PHRAO AGRICULTURAL COOPERATIVE LIMITED
PHRAO DESTRICT CHANGMAI PROVINCE

ธัญญรัตน์ มาลัย¹

กมลทิพย์ คำใจ²

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก และศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 362 คน วิเคราะห์ข้อมูล ที่รวบรวมได้โดยใช้สถิติความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน รวมถึงการ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลของสมาชิกสหกรณ์อย่างเป็น เพศชาย อายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001-11,000 บาท และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 20 ปีขึ้นไป ปัจจัยที่มีผลต่อการ มีส่วนร่วมของสมาชิกโดยรวมมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกอยู่ใน ระดับมาก โดยปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกที่มีความสำคัญระดับมาก เรียงจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อยคือ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ ความสะดวกในการทำธุรกิจ กับสหกรณ์ ผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) การให้บริการของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ความมั่นคงของสหกรณ์ สถานที่ตั้งของสหกรณ์เหมาะสม ความน่าเชื่อถือของกรรมการ

² ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ดำเนินการเป็นแหล่งเงินทุน (กู้ยืม) มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารของสหกรณ์สวัสดิการ (เช่น ค่ารักษาพยาบาล) ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกพบว่าสมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนร่วมในการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก และการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ และการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจในภาพรวมมี 3 ปัจจัย คือ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ (X_4) ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ (X_8) และผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) (X_9) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 .01 และ 0.5

คำสำคัญ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก การมีส่วนร่วม

ABSTRACT

The aims of this study were to find out the factors affecting to the members' participation in Phrao Agricultural Cooperative Ltd., Phrao District Chiang Mai Province. The data collected from 362 samplings and analyzed by using frequency, percentage, mean, S.D., including stepwise multiple regression analysis.

The result found that most of the samplings were male, aged more than 51 years old income between 8,000–11,000 baht/month, and have been the member for more than 20 years.

The factors that influence to the members' participation at a high level. Were ordered from high level to low level as. The appropriate location the steady, the loan source, the staff's service mind the convenience in doing business, the sense of ownership, the committees' reliability, and benefits (dividend, public relation, welfare e.g. medical expense).

The level of members' participation in cooperative was high. Level when in each side had found that the participation in making decision and participation in cooperative was high level. The participation in controlling inspecting, and the participation in profit was in moderate level. The partitions in controlling and advantage coordinating had 3 factors related as the sense of ownership (x_4), the convenience in doing business (x_8) and the advantage (dividend, refund) (x_9) had 0.01 and 0.5 as level of statistical significance.

KEYWORDS : The Factors Affecting Members' Participation, Participation

บทนำ

ประเทศไทยมีประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งอาชีพเกษตรกรรมเป็นที่ทราบกันว่ามีความเสี่ยงสูงและต้องอาศัยปัจจัยการผลิตต่าง ๆ เป็นต้นว่าปุ๋ยเคมี สารเคมี พันธุ์พืชที่ดีมีคุณภาพ เมื่อผลิตผลออกมาก็ต้องตรงตามความต้องการของตลาดซึ่งการตลาดเป็นปัญหาอันหนึ่งที่เกษตรกรถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง ตามโครงสร้างและระบบการตลาดที่ไม่เป็นธรรม อาศัยความอ่อนแอของสังคมเกษตรกรรมในการแสวงหาผลประโยชน์ให้กับตนเองและพวกพ้อง โดยไม่คำนึงถึงความทุกข์ยากของเกษตรกรที่ต้องใช้แรงงานแรงใจในการประกอบอาชีพ เพื่อให้ได้มาซึ่งปัจจัยในการดำรงชีพ สิ่งเหล่านี้มีให้เห็นอยู่ตั้งแต่อดีตเป็นต้นมา แต่หลังจากปี พ.ศ. 2459 ประเทศไทยได้นำระบบสหกรณ์เข้ามาใช้แก้ไขปัญหาดังกล่าวทำให้เกษตรกรมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการถูกเอารัดเอาเปรียบของสังคมเกษตรกรก็ยังมิให้เห็นอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะกลุ่มเกษตรกรในกลุ่มที่มีความอ่อนแอก็ต้องตกเป็นเครื่องมือของพ่อค้าคนกลาง แล้วระบบสหกรณ์จะแก้ปัญหาดังกล่าวได้อย่างไรสถาบันเกษตรกรที่เรียกว่า “สหกรณ์” ซึ่งถือว่าเป็นสถาบันที่เชื่อกันโดยทั่วไปว่าสามารถช่วยแก้ไขปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคมได้ ทำให้สมาชิกมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น มีความร่มเย็นเป็นสุขภายใต้การช่วยเหลือตนเอง ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ยึดมั่นในคุณค่าของการพึ่งพาตนเองโดยมีสิทธิเท่าเทียมกัน มีความเสมอภาคกัน

มีความเที่ยงธรรมและความรู้รักสามัคคี โดยมีสมาชิกที่เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมและความซื่อสัตย์ โปร่งใส ความรับผิดชอบ ต่อสังคมและความเอื้ออาทรซึ่งกันและกันตามหลักการของสหกรณ์เป็นองค์การที่ประชาชนมีอาชีพเดียวกัน มีปัญหาเหมือนกัน มาร่วมตัวกันด้วยความสมัครใจเพื่อที่จะดำเนินธุรกิจทางเศรษฐกิจและสังคมร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ของมวลสมาชิก โดยไม่มุ่งเน้นผลกำไร ดำเนินการและควบคุมตามหลักประชาธิปไตย โดยทุกคนมีส่วนร่วมในทุกกิจกรรมของสหกรณ์ ซึ่งต้องมีการร่วมแรงร่วมใจ และมีการทำงานด้วยความสมัครใจ สหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด เป็นสหกรณ์ที่มีการดำเนินธุรกิจหลายอย่าง เพื่อช่วยเหลือมวลสมาชิกได้แก่ ธุรกิจซื้อ ธุรกิจขาย ธุรกิจรวบรวม ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย จากการดำเนินธุรกิจดังกล่าว ทำให้มีกำไรสุทธิในปี 2557 จำนวน 5,593,896.81 บาท ซึ่งทำให้สหกรณ์ได้พัฒนาจนสามารถเป็นที่ต้องการของมวลสมาชิกเป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการดำเนินงานของสหกรณ์ยังมีปัญหาในหลายด้านเพราะสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด เป็นสหกรณ์ขนาดใหญ่ที่สุดของอำเภอพร้าว มีทุนดำเนินงาน 398,335,039.65 บาท สมาชิกอยู่กระจัดกระจายตามตำบลต่าง ๆ ของ อำเภอพร้าว ทำให้การเข้าไปติดต่อประสานงาน การสื่อสาร รวมถึงการขอความร่วมมือในกิจกรรมที่สหกรณ์ดำเนินการเป็นไปได้ยากขึ้น รวมถึงพฤติกรรมของสมาชิกที่มาใช้บริการกับสหกรณ์แตกต่างกัน สมาชิกบางรายมาใช้บริการเพียงการกู้เงินไปเป็นทุนในการทำการเกษตร

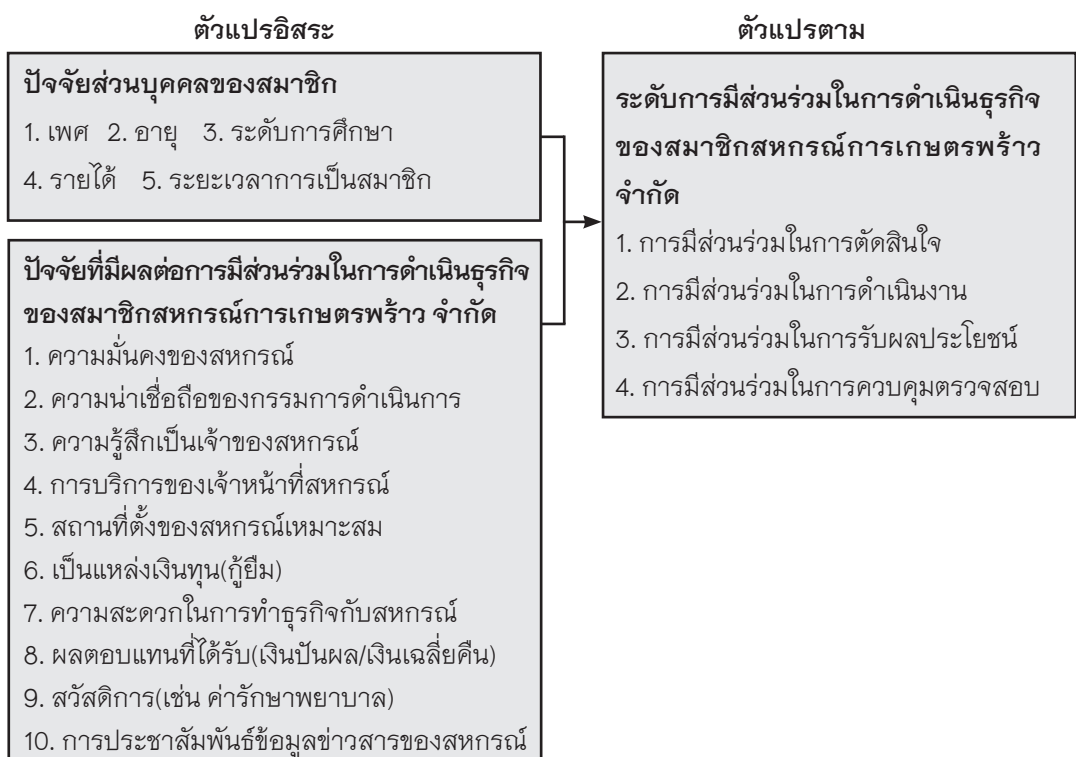
บางรายก็ปัจจัยการผลิต บางรายมาเพื่อซื้อสินค้า จากพฤติกรรมดังกล่าวนี้อาจกระทบต่อการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ การที่สหกรณ์ทราบถึงปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์จึงสามารถนำมาใช้ในการกำหนดนโยบายและทิศทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก เพื่อให้สหกรณ์สามารถให้บริการได้ตรงตามความต้องการของสมาชิก นอกจากนี้ยังนำมาใช้เป็นแนวทางการแนะนำส่งเสริมสมาชิกสหกรณ์ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจมากขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้ธุรกิจของสหกรณ์มีความเจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้นด้วย จึงทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจและระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรพรวัว จำกัด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพรวัว จำกัด
2. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพรวัว จำกัด
3. เพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพรวัว จำกัด

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ สมาชิกสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด จำนวน 362 คน ซึ่งได้มาจากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) และการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องของข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การศึกษา (Index of Item objective congruence : IOC) นำผลคะแนนที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้องมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 ขึ้นไปถือว่าข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการศึกษาซึ่งเป็นค่าเที่ยงตรงที่ยอมรับได้ นำแบบสอบถามฉบับปรับปรุงแก้ไขเสนอกรรมการที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบอีกครั้ง จัดพิมพ์แบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงและแก้ไขและนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลใช้การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และนำเสนอข้อมูลในรูปของตารางประกอบการพรรณนา การวิเคราะห์ปัจจัยด้านสหกรณ์ และการวิเคราะห์การมีส่วนร่วม สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation : SD) นำเสนอในรูปของตารางประกอบการพรรณนา การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย สถิติที่ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ ในครั้งนี้เป็นแบบวิจัยเชิงปริมาณ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด

และเพื่อศึกษาความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า

1. ผลการศึกษาปัจจัยส่วนบุคคล สมาชิกของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 223 คน คิดเป็นร้อยละ 61.60 มีช่วงอายุมากกว่า 51 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 43.10 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา มากที่สุด จำนวน 219 คน คิดเป็นร้อยละ 60.50 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001–11,000 บาท มากที่สุด จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 34.50 และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 34.80

2. ผลการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิก โดยรวมมีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิกอยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายละเอียดแล้วพบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ

ที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากและมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ

3. ผลการศึกษาระดับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด พบว่าสมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบและการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแต่ละด้าน สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลาง

การที่ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางพบว่า เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแต่ละด้านดังนี้

3.1 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อด้านเรียงลำดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่ามีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบประมาณประจำปี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับสมาชิกใหม่ของสหกรณ์

3.2 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน พบว่ามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์มีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ และมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์ รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์

3.3 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับด้านมีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ มีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสหกรณ์ (ค่ารักษาพยาบาล)

3.4 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่ การถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ ธุรกิจสินเชื่อ/เงินกู้ ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจการรวบรวมผลผลิต การปฏิบัติงานตามแผนงานประจำปี

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วมกับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของ

สมาชิกสหกรณ์มีความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ จำนวน 3 ปัจจัย มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับดังนี้ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ (X_4) ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ (X_8) และผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) (X_9) เท่ากับ .185 .155 และ .124 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 .01 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .362 ทั้ง 3 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ได้ร้อยละ 13.10 สมการพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เขียนได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.185(X_4) + 0.155(X_8) + 0.124(X_9)$$

$$\hat{Y} = 2.583 + 0.121(X_4) + 0.113(X_8) + .078(X_9)$$

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในการศึกษาการปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ ในการทำงานของสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ตรงกับความต้องการ (เช่น คุณภาพ ราคา) การทำงานของคณะกรรมการ

มีความโปร่งใส สมาชิกเห็นว่าการมีส่วนร่วมเกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ได้รับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินภายนอก ซื้อ ขาย สินค้าในราคาที่เป็นธรรม การบริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพมีความรู้ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในทุกด้าน และให้บริการด้วยความรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายผลการวิจัยที่ได้ดังนี้

1. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลของงานวิจัย พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุมากกว่า 51 ปี ขึ้นไป มีระดับการศึกษาประถมศึกษา รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 8,001 – 11,000 บาท และระยะเวลาการเป็นสมาชิกสหกรณ์ 20 ปีขึ้นไปมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับวิไล ชัดิมา (2556) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมนครชุม จำกัด จังหวัดกำแพงเพชร พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ 51-60 ปี การศึกษาระดับประถมศึกษา เป็นสมาชิกสหกรณ์ 15-20 ปี ตำแหน่งเป็นสมาชิกกลุ่มสหกรณ์ มีรายได้ในครัวเรือนต่อปี 110,001-140,000 บาท และมีรายจ่ายในครัวเรือนต่อปี 90,001-120,000 บาท

จากการที่สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเพศชาย การตัดสินใจในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ ศักยภาพทางด้านร่างกายและจิตใจ น่าจะส่ง โดยตรงกับการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของ สมาชิกอย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงระยะเวลา การเป็นสมาชิก พบว่าระยะเวลาการเป็นสมาชิก โดยเฉลี่ยคือ 20 ปีขึ้นไป แสดงถึงความต่อเนื่อง ในการเป็นสมาชิก ซึ่งเป็นสิ่งที่สหกรณ์จะต้อง รักษาไว้และตอบสนองด้วยการให้บริการอย่าง มีคุณภาพ และพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้นอาจถูกคู่แข่งแย่งชิงในที่สุด

2. ผลการศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วม ในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกในการทำธุรกิจ กับสหกรณ์พบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินธุรกิจของสมาชิก โดยรวมมีความสำคัญ ต่อการมีส่วนร่วมในการทำธุรกิจของสมาชิก อยู่ในระดับมาก แต่เมื่อพิจารณารายละเอียด แล้วพบว่าปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจที่มีความสำคัญอยู่ในระดับมากและมี ค่าเฉลี่ยสูงสุดได้แก่ ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ซึ่ง สอดคล้องกับขวัญศิริ หวานชื่น (2550) ศึกษา ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร กรณี ศึกษาสหกรณ์การเกษตรบางละมุง จำกัด อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี พบว่า ทัศนคติ ของสมาชิกที่มีต่อสหกรณ์ในส่วนของความรู้สึก ของการเป็นเจ้าของอยู่ในระดับปานกลาง /แทบทุกครั้ง ในส่วนของความจงรักภักดี พบว่าสมาชิกสหกรณ์การเกษตรบางละมุง จำกัด แสดงความรู้สึกจงรักภักดีในระดับมาก/ ป้อยครั้ง

3. ผลการศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ การเกษตรพร้าว จำกัด พบว่าสมาชิก มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจ ของสหกรณ์ อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็น รายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก การมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบและ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับ ปานกลาง ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนิน ธุรกิจของสหกรณ์ พบว่า เมื่อพิจารณาการมี ส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแต่ละด้าน สมาชิก มีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมี ส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการ ควบคุมตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลางซึ่ง สอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวัล มลิแสง (2553) ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ของสมาชิกสหกรณ์ภาคการเกษตรในจังหวัด กระบี่ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก สหกรณ์โดยรวมมีระดับการมีส่วนร่วมในระดับ ปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับ พบว่า ด้านผลประโยชน์มีระดับการมีส่วนร่วม ในระดับมาก และด้านการปฏิบัติด้านการ ตัดสินใจ ด้านการประเมินผลมีระดับการมี ส่วนร่วมในระดับปานกลางตามลำดับ การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์นิคมในจังหวัด กระบี่ จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า เพศ ระดับการศึกษา รายได้ครัวเรือนเฉลี่ยต่อเดือน มีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ สมาชิกแตกต่างกัน แต่อายุ ศาสนา อาชีพ ระยะ

เวลาในการเป็นสมาชิก มีระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

การที่ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจอยู่ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางพบว่า เมื่อพิจารณาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจแต่ละด้าน

3.1 พบว่าการสมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ด้านเรื่องลำดับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจพบว่ามีส่วนร่วมในการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งคณะกรรมการมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการตัดสินใจขออนุมัติงบการเงินประจำปี มีส่วนร่วมในการตัดสินใจรับสมาชิกใหม่ของสหกรณ์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ บรรเจิด สังคะเนติ (2543 อ้างถึงในวิไล ชัดิมะ, 2556) กล่าวว่าหลักประชาธิปไตยแบบเสรีต้องมีการถกเถียงกัน ในความคิด เพื่อให้เกิดข้อสรุปหรือมติที่สังคมยอมรับ มีการรับรองซึ่งสิทธิและเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รับรองเสรีภาพในการรวมตัวกันเป็นสมาคมหรือเป็นกลุ่มบุคคล สอดคล้องกับวิธีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ วาระแห่งชาติด้านสหกรณ์ (2556) การเข้าเป็นสมาชิก ดำเนินการโดยบุคคลสมัครใจ ตัดสินด้วยคณะกรรมการดำเนินการตามหลักการประชาธิปไตย เมื่อผ่านกระบวนการจะต้องถือกันอันเป็นการรวมทุน จึงได้สิทธิแห่งการเป็นสมาชิก

3.2 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานพบว่ามีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ มีส่วนร่วมในการเป็นประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มของสหกรณ์ และมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิกสหกรณ์ รองลงมาคือมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนปฏิบัติงานประจำปีของสหกรณ์ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ สอดคล้องกับแนวคิดของหลักการ อุดมการณ์ และวิธีการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ วาระแห่งชาติด้านสหกรณ์ (2556) ร่วมกิจการกับสหกรณ์โดยสมาชิกที่เป็นสมาชิกต้องเข้าร่วมประชุมตามสิทธิหน้าที่ใช้หลักประชาธิปไตยในการประชุมเลือกตั้งตัวแทนเป็นคณะกรรมการดำเนินการออกนโยบายของสหกรณ์ในที่ประชุมใหญ่ ดำเนินกิจการตามนโยบาย สมาชิกมีส่วนร่วมในกิจการนั้น ตามหลักการมีส่วนร่วมเมื่อมีสภาพปัญหาหรือต้องการพัฒนาจะให้หลักการศึกษาอบรมข้อมูลข่าวสาร กำหนดตามหลักการปกครองตนเองและความเป็นอิสระ โดยสมาชิกร่วมมือกันช่วยเหลือกันหากกระทำสิ่งใดลงไปแล้วต้องรับผิดชอบ เช่น ร่วมธุรกิจสินเชื่อโดยการกู้เงินสหกรณ์ ต้องรับผิดชอบส่งชำระคืน หากไม่ชำระคืนต้องยอมรับการดำเนินการทางกฎหมาย การรับผิดชอบ คือ การรับผลประโยชน์แบ่งปันจากการร่วมกิจการทั้งส่วนรวมและส่วนรายคนในรูปของตัวเงินหรือการรับบริการ

รวมถึงการแบ่งปันตามชอบให้กับชุมชนตามหลักการเอื้ออาทรต่อชุมชน

3.3 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อเรียงลำดับด้านมีส่วนร่วมในการกู้เงินจากสหกรณ์อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการฝากเงินกับสหกรณ์ มีส่วนร่วมในการรับสวัสดิการของสหกรณ์ (ค่ารักษาพยาบาล) ซึ่งสอดคล้องกับวิศรุต บำรุงศรี (2550) ได้ศึกษาปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ครูออมทรัพย์พิจิตร จำกัด พบว่าสมาชิกส่วนมากมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจในด้าน การเข้าประชุมใหญ่ สัมมนาประจำปี การกู้เงิน และการฝากเงิน สอดคล้องกับหลักการสหกรณ์ กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2542) ข้อที่ 3 สมาชิกทุกคนมีส่วนอุดหนุนด้านเงินทุนในสหกรณ์อย่างเท่าเทียมกันซึ่งอย่างน้อยส่วนหนึ่งของเงินทุนนี้ก็จะ เป็นสมบัติส่วนกลางของสหกรณ์ โดยทั่วไป สมาชิกจะได้รับเงินตอบแทนที่จำกัดในส่วน ของเงินลงทุนที่จ่ายไปเพื่อการเป็นสมาชิก และเมื่อสหกรณ์มีส่วนเกินจะจัดสรรเพื่อวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือทั้งหมด เพื่อการพัฒนาสหกรณ์เก็บเป็นทุนสำรองจัดสรรคืนให้กับสมาชิกตามสัดส่วนที่ทำธุรกิจกับสหกรณ์ สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่เหล่าสมาชิกเห็นชอบ

3.4 สมาชิกมีระดับการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ โดยเฉลี่ยในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน ได้แก่

การถือหุ้นตามข้อบังคับของสหกรณ์ ธุรกิจ สินเชื่อ/เงินกู้ ธุรกิจเงินรับฝาก ธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย ธุรกิจการรวบรวมผลผลิต การปฏิบัติงานตามแผนงานประจำปีสอดคล้อง กับ มณฑิรปริยา ระวีวงศ์ (2556) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกในการตัดสินใจ การดำเนินงานในผลประโยชน์และการควบคุมตรวจสอบ อยู่ในระดับปานกลาง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่มีต่อการมีส่วนร่วม กับระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด พบว่าปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์มีความสัมพันธ์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ จำนวน 3 ปัจจัย มีค่าน้ำหนักความสำคัญในรูปคะแนนมาตรฐานตามลำดับดังนี้ ความรู้สึกเป็นเจ้าของสหกรณ์ (X_4) ความสะดวกในการทำธุรกิจกับสหกรณ์ (X_8) และผลตอบแทนที่ได้รับ (เงินปันผล/เงินเฉลี่ยคืน) (X_9) เท่ากับ .185 .155 และ .124 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 .01 และ .05 ตามลำดับ แสดงว่าตัวแปรปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกสหกรณ์ทั้ง 3 ปัจจัยส่งผลทางบวกต่อระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ .362 ทั้ง 3 ปัจจัยสามารถพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ ได้ร้อยละ 13.10 สมการพยากรณ์ระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์เขียนได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = 0.185(X_4) + 0.155(X_8) + 0.124(X_9)$$

สมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$\hat{Y} = 2.583 + 0.121(X_4) + 0.113(X_8) + .078(X_9)$$

5. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของสมาชิกต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ มีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาชิกในการศึกษาการปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ ในการทำงานของสหกรณ์ สหกรณ์มีธุรกิจให้บริการแก่สมาชิกครบถ้วนตามความต้องการของสมาชิก สินค้าหรือบริการของสหกรณ์ตรงกับความต้องการ (เช่น คุณภาพ ราคา) การทำงานของคณะกรรมการมีความโปร่งใส สมาชิกเห็นว่าการมีส่วนร่วมเกิดประโยชน์โดยตรงกับสมาชิก เข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสหกรณ์ ได้รับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินภายนอก ชื้อ ขาย สินค้าในราคาที่เป็นธรรม การบริการของเจ้าหน้าที่ให้บริการด้วยความสุภาพ มีความรู้ ให้คำปรึกษาแก่สมาชิกในทุกด้าน และให้บริการด้วยความรวดเร็ว อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์การเกษตรพร้าว จำกัด อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่ มีข้อเสนอแนะในการดำเนินงานและข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไปดังนี้

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงาน

1. สหกรณ์เป็นสหกรณ์การเกษตรซึ่งเป็นสหกรณ์ประเภทหนึ่ง กลุ่มสมาชิกถือว่ามีความสำคัญเพราะเป็นจุดเชื่อมต่อระหว่างสหกรณ์กับสมาชิกในระดับพื้นที่ หากกลุ่มสมาชิกขับเคลื่อนงานไม่ได้จะส่งผลถึงการดำเนินงานของสหกรณ์ในที่สุด เพื่อแก้ปัญหานี้โดยพัฒนามกลุ่มสมาชิกให้เข้มแข็ง เช่น

1.1 วางระบบการเลือกสรรผู้นำกลุ่มสมาชิก เช่น ประธานกลุ่ม เลขานุการกลุ่ม ให้มีประสิทธิภาพ ให้ได้ผู้นำที่มีภาวะผู้นำ มีจิตอาสา มีวิสัยทัศน์กว้างไกล เสียสละสามารถนำองค์กรระดับกลุ่มสมาชิกได้ตามเจตนารมณ์ของระบบสหกรณ์ ทั้งนี้ อาจจัดชั้นสมาชิกเพื่อคัดกรองสมาชิกที่จะสมัครผู้นำกลุ่มในเบื้องต้น การใช้วิธีการชี้เป้าบุคคลที่เห็นว่าเหมาะสมในกรณีจำเป็น รวมถึงการจัดอบรมความรู้แก่ประธานกลุ่ม/เลขานุการกลุ่มคนใหม่อย่างต่อเนื่องเพื่อให้บทบาทหน้าที่ ชลช

1.2 สหกรณ์ต้องวางระบบให้กลุ่มสมาชิกขับเคลื่อน มีกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เช่น การให้อำนาจที่ประชุมกลุ่มคัดเลือกผู้สมัครเป็นสมาชิกใหม่ การให้ความเห็นประกอบในการอนุมัติเงินกู้ สินเชื่อและหลักประกัน รวมถึงการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในการเร่งรัดหนี้สินต่าง ๆ การจัดสวัสดิการแก่สมาชิกและชุมชนในพื้นที่ ชลช ไม่เช่นนั้น กลุ่มสมาชิกจะเป็นแค่โครงร่างแต่ขาดบทบาทหน้าที่ ส่งผลถึงมีส่วนร่วมในการประชุมกลุ่มของสมาชิก และการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ ที่ต้องผ่านที่ประชุม

2. เพื่อให้สอดคล้องตามแนวคิด ทฤษฎีการมีส่วนร่วมที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจมีโอกาสที่จะเกิดการตัดสินใจ รับกิจการใด ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตนหรือครอบครัว/ ชุมชนของตน เพราะหากสมาชิกมีส่วนร่วมใน การตัดสินใจแล้วผลที่เกิดย่อมสอดคล้องกับ ความต้องการตรงปัญหาที่ตนประสบ รวมถึง การเกิดความรู้สึกผูกพัน รักหวงแหนรู้สึกเป็น เจ้าของต้องดูแลรักษา ซึ่งตามระบบสหกรณ์ สมาชิกมีฐานะเป็นเจ้าของผู้บริหารควบคุม ตรวจสอบ และผู้ให้บริการ รวมถึงต้องมีระบบ การส่งต่อจากรุ่นหนึ่งไปสู่อีกรุ่นให้สหกรณ์คง อยู่อย่างถาวร สหกรณ์ควรดำเนินการ เช่น

2.1 การปรับโครงสร้างองค์กรของ สหกรณ์ใหม่รวมถึงการปรับปรุงข้อบังคับ ระเบียบให้ยืดหยุ่น เพื่อวางระบบงานให้สมาชิก ระดับกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในสหกรณ์ให้มาก ที่สุด อาทิ การแยกระบบงานการศึกษาอบรม/ จัดสวัสดิการ เป็นโครงการเพื่อให้สมาชิกเข้ามา ร่วมบริหารโครงการแทนเจ้าหน้าที่สหกรณ์ ปรับระบบงานการประชาสัมพันธ์การรับรู้ ข่าวสาร โดยวางระบบการสื่อสารระหว่าง สหกรณ์ สมาชิก รวมถึงตัวข่าวสารและ สื่อให้เกิดประสิทธิภาพทั้งการสื่อสารใน ลักษณะทางเดียว และการสื่อสาร 2 ทาง เพื่อเปิดให้สมาชิกเข้ามามีส่วนร่วม

2.2 ปรับการจัดการกระบวนการ และการมุ่งเน้นผู้ให้บริการ ตามกระบวนการ บริหารจัดการสมัยใหม่ เช่น การบริหารแบบ องค์กรรวม (TQM) /เกณฑ์รางวัลสหกรณ์คุณภาพ แห่งชาติ (CQA) มาใช้พัฒนากระบวนการ

บริหารจัดการของสหกรณ์เพื่อให้เกิดการ มีส่วนร่วม เพราะในกระบวนการบริหาร เหล่านี้มีข้อปลีกย่อยที่สหกรณ์ต้องปฏิบัติ เช่น เปิดโอกาสให้บุคคลภายนอกชุมชนสังคม และสมาชิกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการ บริหารจัดการสหกรณ์ตามระบบธรรมาภิบาล การให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้าร่วมใน การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและ ภายนอก (SWOT) ในการวางแผนกลยุทธ์ เหล่า นี้ก็มีส่วนที่สมาชิกจะเข้าร่วมในการรับรู้ตัดสินใจร่วมในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์ในที่สุด

2.3 ควรสำรวจความพึงพอใจของ สมาชิกอย่างสม่ำเสมอ และใช้ช่องทางการ ประชาสัมพันธ์ หรือแจ้งข้อมูลข่าวสารด้าน การบริการของสหกรณ์ผ่านทางกลุ่มสมาชิก เนื่องจากเพื่อนสมาชิกเป็นบุคคลที่สมาชิก ติดต่อกับและได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด ส่วนในการประชุมใหญ่สามัญประจำปี สหกรณ์ ควรพิจารณาแก้ไขปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการ ใช้ระบบผู้แทนสมาชิกในการประชุมใหญ่สามัญ ประจำปีของสหกรณ์ เพื่อให้สมาชิกสหกรณ์ สามารถเข้าประชุมได้อย่างทั่วถึงมากขึ้น และ สมาชิกที่เป็นผู้แทนสมาชิกเข้าประชุมนั้น ควรแจ้งข่าวสาร หรือประเด็นสำคัญในการ ประชุมให้สมาชิกที่ไม่ได้เข้าประชุมได้รับทราบ ด้วย

2.3.1 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดเชียงใหม่ ควรนำผลการศึกษาที่ได้ไปปรับใช้เป็นแนวทาง ในการแนะนำส่งเสริมการดำเนินงานของ สหกรณ์ในด้านการมีส่วนร่วมของสมาชิก

2.3.2 กรมส่งเสริมสหกรณ์ อาจนำผลการศึกษาไปพิจารณากำหนดนโยบายหรือแนวทางปฏิบัติการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในสหกรณ์การเกษตร และสหกรณ์ประเภทอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ในเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้รับรู้ในรายละเอียดปลีกย่อยจากความคิดเห็นของสมาชิกเพิ่มเติมจากการใช้มาตรประมาณค่าตามการวิจัยในเชิงปริมาณ

2. ควรมีการศึกษาวิจัยในประเด็นย่อยลึกไปอีก เช่น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจสหกรณ์และทำธุรกิจให้ครบวงจร แรงจูงใจในการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ เพื่อนำไปวางแผนพัฒนางานสหกรณ์ในแต่ละด้าน แต่ละแผนงานในตรงประเด็นยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรมส่งเสริมสหกรณ์. (2556). **วาระแห่งชาติด้านการสหกรณ์**. สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์.
- ขวัญศิริ หวานชื่น. (2550). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตร :กรณีศึกษา สหกรณ์การเกษตรบางละมุง จำกัด อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- ทิพวัล มลิแสง. (2553). **การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรในจังหวัดกระบี่**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- มณปรียา ระวงศ์ศรี. (2556). **การมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์การเกษตรวังน้ำเย็น จำกัด**. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิไล ชติมะ. (2556). **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์นิคมนครชุม จังหวัดกำแพงเพชร**. การค้นคว้าแบบอิสระ บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์ สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิศรุต บำรุงศรี. (2550). **ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการดำเนินธุรกิจของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์นครพิงค์ จำกัด**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต แขนงวิชาสหกรณ์. สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.